УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
75 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City. N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly: 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 225. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 10-го ГРУДНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 10, 1969 No. 225. VOL. LXXVI.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 9 грудня 1969

В АМЕРИЦІ

ГОЛОВНИЙ СУДДЯ НАЙВИЩОГО СУДУ ЗСА Воррен Е. Бирджер найменував 10-ох федеральних суддів, які мають контролювати фінансову та позасуддейську активність всіх федеральних суддів ЗСА, за винятком членів Найвищого Суду ЗСА. Три з цих найменованих суддів мають розглядати квартальні заяви своїх колег про те, скільки вони заробили за свою працю поза судом. Друга найменована комісія з сімох суддів буде видавати опінію про різні зайняття федеральних суддів поза працею в суді: навчання, доповіді, писання статтей, праця в різних добродійних або виховних радах.

СЕНАТОР ДЕМОКРАТ ЕДВАРД М. КЕННЕДІ заявив, що дві корпорації, які будують літаки, Лакгід та МекДоннелл Даглес, заробллять мільйони долярів, коли схвалений буде теперішній податковий законопроєкт. З цього нового податкового закону скористають ще 7 добродійних фундацій, два університети, 19 нафтових компаній, массачусетська електрівня та ще й інші корпорації. Сенатор Кеннеді пригадував, як великі корпорації користали з давніших податкових законів. Тепер Корпорація Лакгід заробить на менших податках 14 мільйонів долярів, а Корпорація МекДоннелл Даґлес — 6.5 мільйона дол.

СЕКРЕТНА СЛУЖБА ЗСА ПЕРЕСТЕРІГАЄ аматорів золотих монет, щоб добре приглядалися, поки куплять до своїх колекцій золоті монети, бо тепер появилося велике число фальшивих золотих монет. Фальшиві „золоті" монети появилися в таких вартостях: 1 дол., 2.50 дол., 3 дол., 5 дол. і 10 дол. Ці монети з датами 1855 р. і 1862-го року так добре підроблені, що їх важко пізнати. Їх продають фальшівники монет в ЗСА і Канаді. Коли б ці монети були правдиві, то вони вартували б по 500 дол. кожна.

РЕСПУБЛІКАНЦІ ПРИГОТОВЛЯЮТЬ НАПРЯМНІ для своєї політики в справі молоді. Президент Ніксон говорив на цю тему минулого тижня, коли виявив, що колишній заступник директора Ради Міських Справ Стівен Гесс найменований на голову Конференції в справах дітей і молоді, яка має відбутися в грудні 1970-го року. В пресовому інтерв'ю містер Гесс сказав, що ця Конференція повинна дати програму, згідно з якою Уряд повинен пристосувати свою політику до потреб молоді. Досі невідомо, яку програму в справі молоді має республіканський Уряд, хоч він постійно конферує в цій справі з представниками молоді.

ЩЕ МАЙЖЕ РІК ДО ВИБОРІВ В 1970 РОЦІ, а вже тепер аж п'ять політиків заявляють, що вони хотіли б кандидувати на становище губернатора стейту Ню Йорк, яке тепер займає республіканець Нелсон А. Рокефеллер. Від демократів мали б охоту кандидувати на цей пост: колишній амбасадор ЗСА в Об'єднаних Націях Артур Дж. Голдберґ, колишній посадник Ню Йорку Роберт Ф. Ваґнер, Говард Дж. Семюелс, контролер міста Ню Йорку Маріо А. Прокаччіно та Юджін Г. Нікерсон. Прокаччіно заявляє, що він єдиний правдивий демократ, бо всі інші або ліберали, або дезертири з Демократичної Партії. Треба додати, що губ. Рокефеллер старатиметься про перевибір в 1970 році.

У СВІТІ

ФІЛІП ГАБІБ БУДЕ тимчасовим головою американської делеґації на Паризькій конференції про В'єтнам. Це професійний дипломат з кількарічною службою в американській амбасаді у Південному Вєтнамі, добре знайомий з азійськими та зокрема в'єтнамськими справами. Філіп Габіб є ливанського роду. Він був членом американської делеґації у Парижі однаково за головування Аверелла Гаррімана, як Генрі Кебота Ладжа.

ЯПОНСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЕЙСАКУ САТО РОЗВ'ЯЗАВ 486-членний парлямент і розписав вибори на 27 грудня ц. р. та розпочав уже передвиборчу кампанію. Загально вважають, що його Ліберально - демократична партія знову переможе, бо більшість японців стоять за дальший союз з Америкою і бояться соціялістичних експериментів.

ЯПОНІЯ БУДЕ ДОМАГАТИСЯ від Совєтів повернення її загарбаних після другої світової війни островів з Курільського архіпелагу. Міністер закорд. справ Кіічі Аічі заповів, що він говоритиме в цій справі вже в цьому тижні з совєтським амбасадором Олеґом Трояновским. Японія дістала сильний атут до рук для розмов із Совєтами після того, як Америка погодилася звернути Японії Окінаву й інші острови з архіпелагу Рьюку. Японія в першу чергу домагається від Совєтів звороту найбільш на південь положених островів Еторофу й Канашірі, найближчих до великого японського острова Гоккайдо.

УРЯД КАМБОДЖИ ЗАБОРОНИВ в'їзд усім закордонним кореспондентам, мотивуючи ту свою заборону великими видатками, що їх мусить нести Камбоджа для закордонних журналістів, постачаючи їм гелікоптери, літаки й інші удогіднення. Фактичною причиною того розпорядження — здогадуються газети — є кореспонденції закордонних журналістів про використовування території „невтральної" Камбоджи північно - в'єтнамськими комуністичними військами для ведення воєнних дій проти Південного В'єтнаму.

У ЗАХІДНЬОМУ БЕРЛІНІ ВІДБУДОВАНО спалений і дощенту зруйнований будинок Райхстаґу, себто німецького парляменту. Відбудова того монументального 6-поверхового будинку, який є найбільшим з усіх парляментів у Західній Европі, тривала 10 років і коштувала 100 мільйонів марок. Пожежа існуючого від 1894 р. райхстаґу стала перед другою світовою війною притокою для масового переслідування гітлерським режимом комуністів і соціялістів, а під кінець війни той будинок був центром боїв у Берліні. Тепер ще не відомо, що буде в ньому приміщуватись. Його велика заля може помістити 650 послів і стільки ж гостей.

НОВИЙ УРЯД В ЛИВАНІ ДІСТАВ в парляменті вотум довір'я 58 голосами проти 30. Прем'єр того уряду Рашід Карамі підписав був в минулому місяці в Каїро угоду з арабськими терористично - партизанськими організаціями, дозволивши їм, за деякими умовами, користуватись частиною ливанської території для свого вишколювання й випадів проти Ізраїлю. Карамі не виявив в парляменті подробиць тієї угади.

ДЕЛЕҐАЦІЯ УККА ВІДБУЛА ДВОГОДИННУ РОЗМОВУ З КАРДИНАЛОМ ДЕ ФЮРСТЕНБЕРҐОМ

Філядельфія. Минулої суботи, 6-го грудня, делеґація Екзекутиви Українського Конгресового Комітету Америки мала авдієнцію та відбула майже двогодинну розмову з префектом Священної Конґреґації для Східніх Церков, Його Еміненцією Кардиналом Максиміліяном де Фюрстенберґом, що прибув до Філядельфії як висланник Папи Павла УІ, на святкування 10-річчя створення Метрополії Української Католицької Церкви в З'єднаних Стейтах Америки, що відбулися наступного дня, в неділю 7 грудня. В делеґації Екзекутиви УККА взяли участь: екзекутивний віце-президент Йосип Лисогір, який очолював делеґацію та був її речником, віце-президент пані інж. Стефанія Пушкар, секретар Ігнат Білинський, екзекутивний директор мґр. ІванБазарко, правний дорад. адв. Іван Роберс та проф. Петро Стерчо, д-р Степан Ворох, мґр. Іван Винник, д-р Володимир Душник і ред. А. Драган. Авдієнція відбулася за посередництвом Митрополита Амвросія Сенишина в конференційній залі митрополичої канцелярії о годині 11-ій перед полуднем Кардинал де Фюрстенберґ прийняв делеґацію в асисті своїх секретарів монсіньйорів Джана Нолена і Августина ді Біяджіо. Нікого іншого під час розмови не було.

Кардинал де Фюрстенберґ

Кардинал де Фюстенберґ увійшов до конференційної залі, в якій делеґація Екзекутиви УККА на нього вже очікувала, та з кожним окремо привітався. Перед формальними розмовами, п. И. Лисогір представив Кардиналові кожного з делеґатів, з'ясовуючи, що приявні репрезентують об'єднані в УККА всі ґенерації двох мільйонів українських поселенців в Америці та їх нащадків. Кардинал де Фюрстенберґ час-від-часу ветрявав у розмову, ставлючи запити чи висловлюючи свої завваги.

З черги п. И. Лисогір відчитав листа - меморіял, повний текст якого в українському перекладі надрукований побіч у цьому числі. Опісля були запити і відповіді, що відносилися до з'ясованої в листі-меморіялі справи: завершення Української Католицької Церкви створенням її патріярхату. И. Лисогір додатково з'ясував, що саме справа патріярхату викликала серед українців-католиків найбільший ентузіязм та що вона є їх під цю пору найбільшим і єдинодушним праґненням. Кардинал де Фюрстенберґ із замітною увагою вислухав з'ясувань, час-від-часу перериваючи їх запитами. Опісля він склав свою заяву та відповів на цілий ряд запитів відносно патріярхату УКЦеркви. З уваги на те, що Кардинал де Фюрстенберґ, зглядно його секретар монсіньйор Нолен висловив побажання — як це звичайно в таких випадках водиться — що він бажав раніше познайомитись з акуратністю записаних відповідей, Екзекутива УККА подбає, щоб у найкоротшому часі його із цими записами познайомити та ствердити їх акуратність і тоді всі ці запити і відповіді будуть опубліковані як обосторонно потверджений публічний документ.

Президент поставить вето проти зменшення податків і збільшених пенсій

Вашинґтон. — Президент Ніксон на пресовій конференції заявив, що поставить вето проти того податкового законопроєкту, в якому пенсії соціяльного забезпечення будуть збільшені до 15-ох відсотків, а податки від окремих платників податків будуть зменшені цим способом, що збільшені від оподаткування суми для одної особи будуть збільшені з теперішних 600 долярів до 800 долярів. В Сенаті справу пенсій соціяльного забезпечення об'єднали з податковим законопроєктом, тому Президент поставить вето проти цього проєкту. Ніксон заявив, що він, як Президент країни, мусить дбати про те, щоб кошти прожитку всіх американців не збільшувалися. Зменшені податки й більші пенсії вийдуть в користь частини американців і спричинять те, що інфляція не буде стримана та вартість доляра і надалі буде зменшуватися.

Створено Комітет для відзначення Ювілею проф. Ол. Оглоблина

Ню Йорк. — Д-р Василь Омельченко інформує, що для відзначення в цьому році подвійного ювілею — 70-ої річниці з дня народження і 50-ої річниці науково-академічної діяльности одного з найвидатніших сучасних істориків України — проф. д-ра Олександра Оглоблина, створено Ювілейний Комітет в складі: проф. д-р Любомир Винар (Українське Історичне Товариство), проф. д-р Володимир Кубійович (НТШ, Сарсель, Франція), проф. д-р Василь Омельченко (УВАН, Історична Секція), проф. д-р Наталія Полонська-Василенко, проф. д-р Омелян Пріцак (Гарвардський університет, Катедра Українознавства), проф. д-р Володимир Янів (Ректор Українського Вільного Університету, Мюнхен, Німеччина). Завданням цього Комітету є зайнятися організацією та гідним переведенням ювілею, а практично — у виданні ювілейного збірника на пошану проф. Ол. Оглоблина, який має охоплювати біля 450 стор. друку. Згідно з інформаціями д-ра В. Омельченка, який підготовляє Збірник, вже одержано майже всі обіцяні нашими науковцями на еміґрації статті до Збірника, який має появитися друком в 1970 році. Святочний бенкет з нагоди цього подвійного ювілею запляновакий на квітень 1970-го року.

Проф. Ол. Оглоблин

МЕМОРАНДУМ ЕКЗЕКУТИВИ УККА В СПРАВІ ПАТРІЯРХАТУ УКЦ

Його Еміненція
Максиміліян Кардинал де Фюрстенберґ
Префект Священної Конґреґації
для Східніх Церков
к/о Високопреосвященний Амврозій Сенишин
Митрополит Української Католицької Церкви
815 Нотр Френклін Стріт
Філядельфія, Па. 19123

Ваша Еміненціє!

Ми, делеґація Українського Конґресового Комітету Америки (УККА), репрезентуючи понад 2 мільйони американських громадян українського роду, уважаємо собі за честь і вдячні Вам за уділення нам цієї спеціяльної авдієнції під час Ваших перших і, маємо надію, не останніх відвідин до З'єднаних Стейтів Америки.

Український Конґресовий Комітет Америки є кравою репрезентацією яких 1.200 американсько-українських організацій — відділів братських установ, ветеранських, жіночих і молодіжних організацій, політичних і суспільних товариств і груп, культурних, наукових, спортових, студентських, добродійних і допомогових установ — об'єднаних разом для зберігання своєї української культурної і релігійної спадщини і для допомоги своїм землякам у поярмленій Україні.

Наша організація не є релігійним товариством і хоча більшість наших членів є католиками, проте вона охоплює також поважну кількість визнавців інших релігій, православної, протестантської і євангельської.

Ціль авдієнції

Загальною ціллю нашої авдієнції у Вас, Ваша Еміненціє, є передати Вам цей меморандум, який займається, на нашу думку, дуже важливою справою Української Католицької Церкви, інтеґральної частини Христової Церкви. Пам'ятаємо, що теперішній Святіший Отець і його славетні попередники, Папа Іван XXIII і Папа Пій XII, виявляли батьківську любов і дбайливість супроти Української Католицької Церкви. Бажаємо також висловити перед Вами, Ваша Еміненціє, наші погляди на сучасний стан Української Католицької Церкви в Україні і в діяспорі, де живуть коло трьох мільйонів українців або їх нащадків. Просимо Ваму Еміненцію мати поблажливість і ввічливість передати зміст цього меморандуму Святішому Отцеві, з нашою просьбою поставитись до нього з прихильною увагою.

Просьба в справі релігійної свободи в Україні

Ми добре свідомі жорстокого знищення Української Католицької Церкви в Західній Україні і на Карпатській Україні в р.р. 1945-46 совєтським урядом із прихильною та активною співпрацею Російської Православної Церкви та її представників. У тому часі понад 5 мільйонів українських католиків насильно підпорядковано російському православію, при чому всю їхню ієрархію і церковну організацію фізично винищено. Брутальне знищення Української Католицької Церкви рішуче натаврував Папа Пій XII у своїй Енцикліці „Всі Східні Церкви" (23 грудня 1945), і пізніше в Енцикліці „Всі Східні" (15 грудня 1952).

А втім, не зважаючи на офіційну ліквідацію Української Католицької Церкви совєтським урядом, міль-

(Закінчення на стор. 3-ій)

194-ий Відділ УНС відзначив своє 50-річчя

Ню Йорк. — Минулої суботи, 6-го грудня 1969 р. тут у приміщенні Українського Народного Дому відбулося врочисте відзначення 50-річчя 194-го Відділу УНСоюзу, Товариства „Свобода". Постале на Заході цього велитенського міста, як єдина в тому часі українська установа, Т-во швидко долучилося до української громади в східній частині Мангетену й тепер має свою домівку в Кредитівці „Самопоміч" при Другій Авеню, в сусідстві церкви св. Юра, де й живе більшість з його сімсот членів, а всі свої святочні імпрези проводить в сусідному Народному Домі.

Відзначення 50-річчя існування Товариства відбулося у виді ювілейної зустрічі-бенкету, в якому участь узяли члени, численні представники інших місцевих громадських установ, зокрема Відділів УНСоюзу, й інших братських Союзів та п'ять членів Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу: головний предсідник Йосип Лисогір, заступники гол. предсідника пані Марія Душник і Володими Сохан, гол. касир Петро Пуцило та гол. секретар й водночас член і почесний голова Ювілята, д-р Ярослав Падох. Своєю участю зробила честь Товариству також гол. радна пані Марія Демидчук.

Ювілейне свято відкрив вступною промовою та привітанням гостей Михайло Салдан, голова Т-ва. Зокрема привітав він єдиного приявного на бенкеті засновника і довголітнього касира Т-ва Теодора Пітулу, який прибув на свято зі своєю донькою Марією. Після мо-

(Закінчення на стор. 3-ій)

НТШ вшановує річницю смерти Митр. Андрея Шептицького

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗСА влаштовує в суботу, 13 грудня ц. р. в годині 6-ій вечером, в залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79 вулиця в Ню Йорку — Наукову Конференцію, присвячену 25-літтю смерти Великого Митрополита Кир Андрея Шептицького.

Конференцію відкриє професор д-р В. Лев. З черги проф. д-р В. Ленцик доповідатиме на тему „Митрополит Кир Андрей Шептицький — ідейний батько екуменічного руху", о проф. д-р Г. Лужницький говоритиме на тему „Митрополит Андрей Шептицький — відновитель української національної гідности". З черги проф. д-р О. Кравченюк виголосить доповідь на тему: „Дещо про діяльність Митрополита Андрея Шептицького поза межами України". На закінчення Конференції Постулятор о. д-р М. Гринчишин виголосить доповідь на тему „Хід беатифікації Слуги Божого Митрополита Андрея". Ця Конференція є призначена для ширшого загалу громадянства. Вхід вільний.

За 2-3 тижні буде проголошене дальше відкликання військ із В'єтнаму

Вашинґтон. — Президент Ніксон заповів на своїй пресовій конференції у понеділок 8 грудня ц. р., що за два-три тижні проголосить, скільки дальших вояків буде відкликаних з В'єтнаму. Дотепер відкликано вже 60-000. Президент заявив, що докладне число тих, які будуть відкликані, буде устійнене до часу проголошення. Різні справи, що стосувалися В'єтнаму, забрали найбільше місця на тій пресовій конференції: на всіх 27 запитів, що їх зголосили журналісти, — шість запитів стосувалися В'єтнаму. Президент висловився оптимістично про поступ „в'єтнамізації" В'єтнамської війни, дармашо признав, що дехто не вдоволений темпом, в якому південно - в'єтнамські війська перебирають на себе від американських військ тягар ведення війни. Зате Президент висловився песимістично про хід справ на Паризькій конференції про В'єтнам. Він заявив, що не буде призначати іншого голову американської делеґації у Парижі на місце Генрі Кебота Ладжа та що його заступатиме член американської делеґації Філіп Габіб. — Багато місця на тій пресовій конференції забрала справа здогадної „масакри" в селі Сонґмі в Південному В'єтнамі 16 березня 1968 р. Президент заявив, що на основі дотеперішніх повідомлень можна думати, що це дійсно була масакра, але треба завжди говорити про „здогадний" злочин будького, поки обвинуваченому не докажуть вини й не засудять його. Винуватці у цій події будуть покарані. Президент переконаний, що — якщо це була масакра — то це вийнятковий випадок, через яких не треба очорнювати всіх інших вояків у В'єтнамі, які багато помагали й помагають цивільному населенню: будують школи, святині, дали три чверті мільйона на тамошніх бідних з своїх платень. Президент заявив, що подумає про призначення цивільної слідчої Комісії щойно тоді, як би теперішні військові слідчі не виявили всіх подробиць, що стосувалися тієї події у Південному В'єтнамі.

У Гельсинках тимчасово перервано американсько-совєтські переговори

Гельсинки. — Засідання американської й совєтської делеґацій, які нараджуються в справі обмеження різних родів стратегічної зброї, призначене на минулий понеділок, не відбулося — відкликане на просьбу американської делеґації. Президент Ніксон, заінтерпельований у цій справі на пресовій конференції в минулий понеділок, заперечив будь-яке значення такої перерви, та, навпаки, висловив вдоволення з дотеперішнього ходу конференції в Гельсинках. Мовляв — совєтські делеґати не ведуть пропаґанди, а поводяться ділово, і Президент сам не сподівався був раніше такого доброго ходу тих нарад. За твердженням кореспондентів — американсько-совєтські тайні наради зайшли вже так далеко, що підкомісія виготовляє докладний комунікат, в якому буде поданий список тих родів зброї, про які має переговорювати дальша конференція в наступному році. Припускають, що та дальша конференція буде відбуватися у Відні або в Женеві, — появилася також вістка, що ті дальші наради будуть відбуватися дипломатичним шляхом. В першу чергу йдеться про припинення Америкою і Совєтами встановлювання системи так званої ракетної протиракетної оборони, яка коштує велетенські суми й має сумнівну практичну вартість. Далі — мають переговорювати про припинення дальших дослідів і продукції багаточленних атомових „головок" до далекосяжних міжконтинентальних ракет.

У Москві розпочалися совєтсько-німецькі переговори з участю Громика

Москва. — В понеділок 7 грудня ц. р. совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико перевів першу 90-хвилинну розмову з західньо-німецьким амбасадором д-ром Гельмутом Аллярдтом. Громикові товаришив шеф департменту середньо-европейських справ Валентін Фалін, а Аллярдтові — радник амбасади Рудольф Вольф. Після тієї конференції проголошено тільки, що вона була „ділова й корисна" та що найближче засідання відбудеться „ в короткому часі". Факт, що „сам" Громико розпочав ті совєтсько-німецькі переговори, пояснюють, як доказ, що Совєти прив'язують до них дуже поважне значення. Правда, віце-міністер закордонних справ СССР Васілій Кузнєцов перебуває тепер на переговорах у Пейпінґу, а другий віце-міністер Владімір Сємйонов — на переговорах з американцями про обмеження стратегічної зброї в Гельсінках. Поведення безпосередніх переговорів між Совєтським Союзом і Західньою Німеччиною про покращання відносин між тими державами вважають загально за „зелене світло" для совєтських сателітських держав, що вони також можуть повести такі переговори, проти чого Москва донедавна виступала. За твердженням газет, Західня Німеччина заявила готовість дати Совєтам 300 мільйонів долярів кредиту на закуп в Західній Нмеччині сталевих нафтових проводів широкого проміру.

Привезені з Місяця частини „Сорвеєра 3" матимуть вплив на будову нових космічних кораблів

Пасадена, Каліфорнія. — Сюди привезли частини „Сорвеєра 3", які астронавти „Аполло 12" забрали з Місяця 19 листопада. Фахівці з Космічної лябораторії будуть перевіряти стан цих матеріялів після 30 місячного перебування на Місяці. Студії цих частин „Сорвеєра 3" триватимуть цілий рік. Науковці сподіваються ствердити слідуюче: 1. Наскільки знищені ці матеріяли внаслідок радіяції та діяння метеоритів від 19-го квітня 1967-го року. 2. Наскільки змінився колір цих частин „Сорвеєра 3" під впливом діяння Сонця. „Сорвеєр 3" був помальований на біло, а тепер він виглядає, як кажуть астронавти, смагляво. 3. Чи залишився живий якийнебудь мікрорганізм на цих нестерилізованих частинах космічної ракети, які були на Місяці впродовж двох років і 6-ох місяців під впливом температури, яка вдень становить 250 ступнів гарячі, а вночі 250 ступнів холоду. Всі ці дані будуть вказівками при будові нових космічних кораблів.

СВОБОДА SVOBODA
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Конференція безпеки чи блеф

Кругло п'ять років Москва пропагує ідею скликання паневропейської „конференції безпеки". Захід не брав цих закликів поважно, тим паче, що говорилося в них виразно про участь у такій конференції тільки европейських держав, отже з виключенням Америки і Канади. Тенденція такої пропаганди була надто яскрава: використати концепцію французького президента де Голля про Европу від Атлантику по Урал, щоб розбити Атлантійський Союз (НАТО), побудований на протилежній концепції — єдности всього Атлантійського обширу.

Але ось впродовж останнього півроку Москва і всі її европейські сателіти відновили давню ідею европейської конференції безпеки, з тим, що — неофіційно — погодилися на участь в ній також Америки та Канади і поставили за конкретну ціль такої конференції — проголошення відмови від збройної сили, як засобу вирішування політичних суперечок, та пожвавлення економічних, культурних і технічних контактів. У зв'язку із зміною західньонімецької закордонної політики нового соціялістичного уряду Віллі Брандта в напрямку договорювання про „модус вівенді" з Східньою-Німеччиною, визнання польського кордону на лінії Одри-Нісси й переговорів з Москвою про поліпшення німецько - совєтських відносин, минулотижнева Рада НАТО, що відбулася в Брюсселі з участю міністрів закордонних справ, оборони і фінансів 14-ох держав-членів НАТО, у принципі погодилася на ідею европейської конференції безпеки. Але застереглася, що треба уточнити цілі та підготовити її так, щоб забезпечити їй якийсь успіх.

Виразно говорив про це державний секретар Вілліям Роджерс на бенкеті Бельгійсько - Американського Товариства у Брюсселі, безпосередньо після конференції міністрів НАТО. Він звернув увагу на те, що пропонована Совєтами декларація з відреченням від насильних метод у розв'язуванні міжнародних конфліктів цілком зайва, бо вона й так включена в чартер Об'єднаних Націй. А пожвавлення торговельних, культурних і технічних зв'язків можна осягнути нормальним дипломатичним шляхом. Роджерс вважає, що европейська конференція безпеки оправдає себе тільки тоді, коли вона матиме такі конкретні цілі, як привернення свободи комунікацій із Західнім Берліном, паралельне й пропорційне відкликання збройних сил НАТО й Варшавського пакту з Середньої Европи та послаблення теперішнього поділу Европи. І при тому Роджерс підкреслив, що коли справжньою ціллю Москви є осягнути затвердження поділу Европи та отримання від Америки й інших західніх держав апробати на доктрину Брежнєва, якою Москва виправдує свою інвазію до Чехо - Словаччини, то така конференція не матиме глузду.

Совєтська закордонна політика завжди тісно пов'язана з пропагандою, а одна й друга стоять на послугах експансивному імперіялізмові з використовуванням усіх можливих засобів, включно — очевидно — із збройною силою. Совєтська словесна відмова від збройної сили, як засобу вирішування міжнародних конфліктів, це був би лише пропагандивний трюк, якому заперечує практика, як, наприклад, совєтське говорення про „тотальне роззброєння". Адже Совєтський Союз, мавши пакт неаґресії з Польщею, не завагався укласти другий пакт з гітлерівською Німеччиною про поділ Польщі. Такі ж пакти неаґресії СССР мав із трьома балтійськими державами та Фінляндією, і проти всіх їх повів збройну агресію. Свою аґресивну війну проти новопосталих національних держав у рр. 1917/20 Москва виправдує назвою „громадянської війни", так само, як аґресію проти Чехо - Словаччини виправдує теорією про своє „право" рятувати „загрожений соціялізм" в будь-котрій соціялістичній країні . . .

З усього шуму про „відпружування" східньо - західніх відносин покищо найбільшу користь принесла пригадка Роджерса про ненормальний стан в Европі з її штучним поділом на Західню і Східню Німеччину та з перебуванням совєтських військ у серці Европи. Задумана Совєтами міжнародна „конференція безпеки" — черговий трюк. На раді держав НАТО названо 26 конкретних справ, що їх можна б і треба б обміркувати й поладнати на такій конференції. Совєти не хочуть ні одної з них. Вони погодяться на обмірковування їх тільки тоді, коли опиняться в примусовій ситуації.

Мих. Килимний

БРАЗИЛІЯ ПРИ ПОВНІЙ ДЕРЖАВНІЙ ВЕРХІВЦІ

Куритиба. — Уже понад місяць часу в Бразилії діють парлямент, сенат, президент і віце - президент. Парлямент і сенат попереднім президентом Артуром Коста е Сільва були розпущені ще в середині грудня 1968 року, а скликали їх знову, правда, в дуже прорідженому, через проведену касацію мандатів, стані в жовтні 1969 року. Отже, конґрес був нечинний без малого рік. І відсутність його майже не помічалася в республіці. За ним тужили хіба федеральні депутати і сенатори, які в часі вимушеної „відпустки" хоч і діставали свої платні, але не мали змоги витягати з державної скарбниці втроє більше грошей за позачергові сесії і так звану понаднормову працю. За той час в Бразилії сам собою виник рух, що знайшов своє відображення в пресі: рух за зменшення кількости депутатів та сенаторів, які дуже дорого коштують державі. До речі, недавно поліція звела в Сан Павло бій з бандою банкових грабіжників, забивши в перестрілці ватажка тієї банди, що ним виявився... федеральний депутат Маріґелі, якому скасовано виборчий мандат.

Без президента і віце-президента Бразилія пробула значно менше часу, ніж без конґресу, якихось півтора місяця. Та й тут треба признатися, що хоч і короткогривала, але все ж відсутність головних офіційних керманичів держави збігла для країни також непомітно. Це виразно свідчить про те, що конґрес і президент Артур Коста і Сільва і віце-президент Педро Алкімін були лише параваном для тих, хто справді діяв у Бразилії, хто видавав закони та накази, а саме Високої Військової Команди, що прийшла до влади разом з революцією 1964-го року. Ця Висока Військова Команда, що рекомендувала урядові ті чи інші заходи, з моменту захворіння Артура Коста е Сільва вийшла назовні, видаючи від свого імени „інституційні акти", визначаючи кандидатури нових президента і віце - президента та скликаючи для офіційного оформлення двох зверхників країни розпущений конґрес. Також цілком явно ця Команда в особах трьох військових міністрів перебрала собі функції президента Бразилії.

Як відомо, кандидатом на нового президента Висока Військова Команда визначила генерала армії Еміліо Ґарастазу Медісі, а останній, уже в погодженні з усією Командою, дібрав кандидатуру на віце - президента в особі адмірала Авґусто Радемакера, донедавнього міністра військово - морської фльоти і члена Високої Команди. Конґрес, зібравшись, проголосував за цих двох кандидатів зі стандартним вислідом: усі депутати й сенатори, члени проурядової партії АРЕНА, подали свої голоси „за", а всі інші депутати й сенатори, члени опозиційної партії МДБ, стрималися від голосування.

Отже, на перший погляд, у Бразилії, крім зміни осіб у верховному правлінні, нічого не сталося. Але це не зовсім так, в країні тепер, принаймні від перших слів, виголошених новим президентом „повіяло новим вітром". Ґарастазу Медісі заявив, що він, залишаючись вірним ідеям революції 1964-го року (ті ідеї наголошують на конечній потребі всебічного економічного розвитку країни, піднесення матеріяльної стопи населення, запровадження реформ в усіх галузях життя...,), діятиме не революційним шляхом, а поволі та послідовно. Коли два попередні президенти урочисто обіцяли революційну програму 1964-го року здійснити „блискавично", але з тих обіцянок нічого путнього не вийшло, то Ґарастазу Медісі закликає народ до терпеливости і до сумлінної праці.

І різні міністерства вже опрацьовують далекойдучі пляни на майбутнє, в чому знаходять підтримку в губернатора Ню Йорку Нелсона Рокефеллера, спеціяльного уповноваженого президента Ричарда Ніксона в справах Латинської Америки, як також і в самого президента Ніксона, який обіцяє надавати всебічну допомогу тим латино - американським країнам, що дбатимуть за піднесення своєї економіки і культури.

Ґарастазу Медісі досі не повторював за своїми попередниками утертих слів „революція продовжується", а замість того, повторюємо, наполягає на сумлінній праці з усіх ділянках. Відтак, здається вже покінчено з доктриною Троцького про перманентну революцію.

Здається також, що Висока Військова Команда уже перестала або перестає існувати. З трьох колишніх міністрів, що її очолювали, двох генералів переведено в резерву, а адмірал Авґусто Радемакер став віце - президентом республіки. Таким чином функції Високої Команди перебрали на себе президент та віце - президнт.

Ґарастазу Медісі офіційно заявився за поступове впровадження демократичного способу правління. Проте, цілком слушна його думка, що не потрібно, навіть не можна відновлювати демократію в колишньому її характері. Треба признати, що давніша демократія в Бразилії явно збанкрутувала, звироднїла. Партії, які стояли при владі (ПСД і ПТБ) протягом років розклалися. Висунуті ними державно-політичні діячі найбільше дбали про власне та своїх близьких збагачення коштом держави. Ось два приклади: один з колишніх президентів, Жуселіно Кубічек, протягом короткого часу розмірами свого багатства став восьмою людиною в цілому світі. Другий президент, до речі дуже лівих наставлень, Жвон Гуларт „придбав" стільки земельних угідь в різних естадах, що разом узяті вони перевищують своїми розмірами територію Польщі. В менших мірилах, але так само діяли міністри, естадуальні губернатори, федеральні депутати, сенатори. Скрізь і всюди „ за демократії" процвітали хабарництво, корупція, внаслідок чого витворився хаос — ніхто нікого не хотів слухати, кожний чинив на свою руку.

Ґарастазу Медісі, згідно з його заявами, прагне запровадити в Бразилії органічно здорову, справді сприятливу для держави й населення демократію. А досягти цього швидко ніяк не можна, бо до того треба призвичаїти і загал населення, особливо, політичні чинники.

Під час урядування трьох військових міністрів на становищі „збірного" президента була опрацьована і затверджена конституція країни. Тепер і про неї кажуть як про тимчасову. Отже, можливо, незабаром прийде ще одна, нова конституція.

Маємо враження, що президент Еміліо Ґарастазу Медісі достатньо володіє тактом і в політиці і в щоденному поводженні, хоч державно-політичними справами, як підкреслює британська преса, почав займатися не так давно, бо раніше ввесь світ час присвячував військовим справам.

Сьогодні ще далеко не час оцінювати конкретні практичні потягнення нового президента Бразилії, можна говорити про його діяльність лише в перспективному пляні. Однак, уже перші заходи Ґарастазу Медісі дають під ставу передбачати, що він справді має намір повести країну новими шляхами.

У Києві не знайшли українського букваря

„Київ — прекрасне місто", з захопленням розповідає про свої перші в житті відвідини України молода українка з Ню Йорку п-а Юля, член СУМА. В журналі „Крилаті" з листопада 1969 р. вона розповідає про відвідини Львова, Тернополя, села під Тернополем, куди їздила нелеґально, могили Т. Шевченка в Каневі, де вся група туристів співала „Заповіт", „а люди, що стояли біля мене, не хотіли вірити, що в Америці уряд нам дозволяє розмовляти українською мовою". З розмов із багатьма людьми під час мандрівки, в тому і з молоддю, вона переконалась, що „москалі докладно контролюють всі засоби комунікації, пускають пропаганду, і тому люди є переконані, що ніде нема ліпше, ніж у Радянському Союзі... Другий спосіб, що ним уряд контролює людей, є страх! Коли ми говорили з нашою родиною, то при перших словах якоїсь критики уряду вони завжди наказували нам, щоб були тихо. Всі бояться!" Молода українка з Америки була вражена багатьма фактами, а найбільше тим, що навіть у дитячому садочку в Києві „усе було по-московськи", та що не було змоги в столиці України серед маси шкільних підручників знайти українського букваря.

Іван Іваців

ЧУДО УКРАЇНСЬКОЇ ХАТИ

Різні чудеса ми мали й маємо. От без сірника світимо, без коней їдемо, а тепер люди аж на Місяць залетіли і увесь світ здивували тим, що Місяць — ні Бог, ні небесна сила, а ідол, якому люди довгі віки поклонялись. А скільки то ще ідолів залишилось! Ага, та ж це традиція, мовляв, не можна ж так...

Але не про ті чудеса хочу говорити, а про одне лише, що було, але, на жаль, минулось: про нашу сільську хату. І то не якусь там вишукану, а оту собі звичайну, курну і з током, десь там на Лісових, Лабаці чи Грабині. Правда, хата нічого собі, от так, як і всі хати: під стріхою, білі стіни, в саду, за плотом, при дорозі. Кімнат у ній лише одна, а крім того сіни й комора. Правда, були хати, що мали велику хату й хатину, а часом ще й вінькир. Але це вже було в часах, коли місце культури зайняла цивілізація.

Звичайно, за законом індивідуальности і ті хати не були всі однакові. Їх можна було поділити залежно від того, чи вони були з підлогою, чи з током, і від того, яких розмірів була в ній піч: більша чи менша, із запічком чи без. Ну й запічки не були однакові. Були такі, де можна було дорослій особі посидіти, і то навіть дуже вигідно, і плечі чи крижі погріти, а були й такі, що лише бараболь там накидай. Залежало це від того, який муляр ту піч ставив. Якщо фаховий, то піч була не такою вже вибагливою, штудерною, а якщо свій, хатній муляр ставив, огого! — тут піч мала всі закамарки, набирала чималих розмірів, росла з усім своїм вигіддям. Ну, який би там майстер її не ставив, вона забирала велику частину хатнього простору, і у великій повазі була.

Та не про розміри, вигіддя та значення рідної печі тут будемо говорити, а про чудо. Про те, як у тій хаті, більшій чи меншій, з током і трамом, що була кухнею, їдальнею, майстернею, спальнею й вітальнею, в теплі якої могло рости й розвиватись родинне, громадське й суспільне життя. Де люди сходились, могли від серця поговорити.

От уявіть собі: повна хата своєї челяді, а тут ще й сусідів найшло. Ніхто їх не просив, але всі дуже раді, що зайшли. Музики засіли на лавці під східнім вікном, з лівого кінця стола, під полудневим вікном на лавці від стола аж до намисника парубоцтво з ґаздами, а під північним вікном, поміж ліжком і запіччям поставало дівоцтво (по цілоденній, тяжкій праці). На ліжку вже сів хто хотів, а коло припічча примостилась господиня, і хатня челядь собі якось раду давала, от хоч би відцідити бараболі чи винести січку худобі, бо потім уже не те буде в голові.

Ґазди та парубки говорять, покурюють, крутять дзиґарі і все до північного вікна мимохіть позирають. Музикам своє діло, строять скрипки, цимбали, бас, а бубнистий чи басистий добре булавкою вимахує, аж рукави закотив - засукав.

І раптом, ні сіло, ні впало, як гримнуть музики, то так як злива, як туча їде. Зчудувалася на господарці звірина й пташина. Та не філософувати нам тепер. Кожному свої діла робити: музикам грати, парубкам гуляти, а решті дивитись.

Гей, як прискочуть парубки до дівок під вікном коло запічка, то так смикають дівок, як коноплі, а тоді крутять ними вліво, вправо, як вихор, аж спідниці вгору летять, лямпа гасне. Рвуть, як коні. А парубкам того тільки й треба: крутять дівками, присідають, скачуть, притупують ногами, викручують, як несамовиті, тільки гира їм на чолі падає. Тут ніхто нікого не просив, нінащо не зважав, бо все було добре й по закону. Такий був звичай, закон, і сільська честь цього вимагала. То тільки слабого питають, а здоровий робить, що сам знає.

То так собі вечірки й гульки. А візьміть весілля. Усе село прийшло, повно народу в хаті, в сінях і під хатою. У хаті гості, музики, і обряд весільний відбувався. І то як! Усе співом. Співом питали, співом відповідали, співом хвалили, співом і ганили, співом смутили й веселили. І довгий та гарний це був обряд, не то якась чужа зайда собі там. Гостився народ, а потім усім звичайно забава й гуляння, якщо бійка не перешкодила.

За новіших часів, на шкоду народному здоров'ю й традиції, уже тих гульків стільки не було, бо все це відбувалось в читальні. Там уже йшли проби, концерти, вистави й забави. Та ба, добре якщо в селі була читальня, а якщо її не було тому, що село чи присілок не змогли ще на неї стягнутись, тоді силою обставин усе це відбувалося в тій же хаті.

Коло стола переводять пробу, коло припічка господиня на лавці місить тісто, і все там світить скалкою, і до горщка чи баняка заглядає, коло запічка в колисці плаче дитина. Кожному своє діло, і нікому це не перешкоджало. А ви як думали?

Йшло життя, як ріка плило. І кожному був пошанівок, честь, повага, втіха, і смак якийсь у тім був. Тішились усі, старе й мале, була втіха всім, було життя. Ґа, були часи, що аж жаль збирає.

Зваживши все це, подумайте тільки й скажіть, будь ласка, як це було можливим, щоб усе це так гарно, гучно, щиро та тідно відбувалось у цій лише одній, курній і з током хаті. Тепер у нас великі хати з усіми вигодами, повно в них кімнат, одна пивниця що хоч возом заїзди. Але життя в них немає. Це цвинтар, чи в найкращому разі заїзний дім, щоб лише переночувати й авто поставити на ніч.

Порівнявши колишні наші хати з теперішніми, з дива не можемо вийти, як це так колись гарно було, і це наше чудо стає ще більшим, ріднішим.

15-ЛІТТЯ УСКТ

П'ятнадцять років тому в „людовій" Польщі створено Українське Суспільно-Культурне Товариство — УСКТ. Протягом перших десятьох років існування комуністичного режиму в Польщі українці взагалі не мали змоги створити своє товариство. Та коли воно постало — вражає те, що на 300 000 українців у тій країні тільки не цілих 5 000 є членами УСКТ. Така мала участь українців у власній організації повинна віддзеркалювати якусь аномалію.

У Варшаві на цьогорічному Третьому Пленумі УСКТ, голова товариства Микола Королько, повідомивши про кількість членства, назвав ще й другу дивно малу цифру: до всіх українських шкіл і пунктів вивчення української мови на триста тисяч українців у Польщі ходять лише яких 2 500 дітей. Інформуючи далі, голова УСКТ сказав, що тижнева газета українською мовою, яку видає УСКТ у Варшаві, „Наше Слово" має наклад тільки 8 500 примірників, а в багатьох районах країни, особливо на західніх і північних землях Польщі, де скупчилось багато українців, шкільництво рідною мовою й досі відсутнє.

Такі цифрові показники діяльности Українського Суспільно - Культурного Товариства в Польщі, де мало б бути, з комуністичної точки зору, розв'язане національне питання „в дусі інтернаціоналізму", виявляють, що насправді воно ще далеко не розв'язане. Маси українців, примусово виселені з рідної землі Лемківщини і в більшості розсіяні по країні, перебувають далі в Польщі на становищі пасинків; тут і там трапляються випадки переслідування у к р аїнців польською шовіністичною вулицею; сам тижневик „Наше Слово" інформував про невчасне або й недбале вручування його передплатникам. Якщо з усієї маси українських дітей у Польщі тільки дві з половиною тисячі вивчають українську мову, то які ж перспективи української меншини в тій країні через десяток-два років?

(н. н.)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО „НАТАЛКУ ПОЛТАВКУ"

В „Свободі" 21 листопада 69 р. був допис про виставу „Наталка Полтавка", в якому були деякі неточності. 1. І. Котляревський назвав „Наталку Полтавку" драматичною оперетою, а не „комічною". В примірниках, виданих в Україні, так і написано: Драматична оперета. 2. Всі ролі в опереті позитивні. Виборний не був війтом, не був апаратчиком, не був і шкуродером. Виборний був вибраний громадою до повітового суду, в якому брали участь 12 осіб із цілого повіту; називались вони „судейський присяжний" присяжний через те, що перед кожним судом присягали, що будуть судити безпристрасно і справедливо. Очолював цих „судейських присяжних" дипломований суддя, який називався „засідатель"

Виборний не є комічний тип, а навпаки: статечний, поважний, розгульний і до того ще й дотепний. Як щось було смішного у Виборного, то це його вдалі дотепи. Політикує теж: „Отож тільки не чепурно, що москаль взявся по нашому і про нас писати, не бачивши краю, не знавши наших звичаїв і повір'я нашого і мабуть вельми наколотив гороху з капустою. По моєму, коли не піп, то . . ."

Возний — судовий виконавець при земських і городських судах, литовсько руської, та козацької доби. Назва ця бере початок ще з княжої доби. Крім того деякі були покутними адвокатами. Людина вільної професії, а не якийсь там апаратчик. Українець, говорить він церковно слов'янською мовою, себто канцелярійною, якої навчився в тодішніх школах. Тип — позитивний і добрячий.

Сульвестер Мілянський
Ню Гейвен, Конн.

Інж. Зеновій Кохановський

СВІТЛЕ І БАГАТЕ МИНУЛЕ

(У 60-ліття Львівського УТТ і 20-ліття Філядельфійського Відділу ТУІА)

(3)

Переселенча акція розкидає інженерів-скитальців по всьому вільному світі. Як тільки збирались вони більшою групою, зараз творили свої званневі організації. Найбільше переселилось їх до ЗСА, точніше до Ню Йорку і його околиць. Тут не застали вони сліду з колишнього УТІ і техніків, що існувало в 1930-их роках. Нав'язуючи до традицій на рідних землях, вліті 1948 р. вони заснували Товариство Українських Інженерів Америки (ТУІА), першим головою якого став інж. Володимир Богачевський.

Скитальча хвиля занесла 25 інженерів і техніків до Філядельфії. 14 серпня 1949 р. відбули вони перші загальні збори, на яких постановлено створити УТТ в Філядельфії, взоруючись на матірнім львівським товаристві УТТ, щоб продовжувати його працю на еміґрації. До першої управи ввійшли: З. Кохановський — голова, Л. Яцкевич — секретар, І. Куземський, І. Синенький і І. Черник — члени. Управі доручено завершити організацію товариства.

Рівночасно поставали інженерські організації по інших скупченнях інженерів у різних містах Америки. В скорому часі всі ті організації об'єдналися в одну, і заснували централю для всіх тих організацій в Ню Йорку. Та централя об'єднує сьогодні 11 відділів: у Бостоні, Бофало, Дітройті, Клівленді, Лос Анджелесі, Ню Йорку, Філядельфії, Сиракузах, Вашинґтоні, Міннеаполісі і Чикаґо з загальним числом членів біля 700. Американська централя співпрацює тісно з канадійською централею УТТ у Торонті, що має свої відділи в Едмонтоні, Монтреалі і Торонті. Обидва товариства видають спільно єдиний у вільному світі український технічний журнал „Вісті Українських Інженерів", відбувають разом конґреси, з'їзди, зустрічі.

На протязі 20 років існування філядельфійський відділ ТУАІ розрісся, значно поширив свої аґенди і діяльність.

Членство Відділу за 20 років ступнево з 20 членів дійшло до 115. Від 1956 р. зріс наплив членів, що закінчили американські високі технічні школи і вони сьогодні є в більшості. Це відрадне явище є запорукою майбутности Відділу.

Спочатку число органів Відділу було обмежене Управою, що складалась з президії і кількох членів. З ростом Відділу збільшилося й число органів на Контрольну комісію і Товариський суд. Вже від 1960 р. діє окремо Стипендійно-Наукова комісія, окремий щороку вибираний Комітет для уладження балю, як також комітети для влаштування зустрічей студентами, наукових конференцій тощо.

На окрему згадку заслуговує вклад Філядельфійського Відділу в працю і організацію цілого товариства. Близькість Відділу до Централі в Ню Йорку та зацікавлення Відділом у рості цілого товариства затіснюють співпрацю Відділу з Централею. Філядельфійський Відділ провадив аґенди центральної комісії фонду допомоги і праці, опрацював проєкт відзнаки товариства, виготовив проєкт збірного забезпечення, члени Відділу інж. З. Кохановський і інж. М. Борецький заступали Централю в Політичній Раді УККК — перший на 8-му, другий на 9-ту каденцію. В усіх трьох з'їздах українських Інженерів Північної Америки, що відбулись кожний в вересні 1955, 1958 і 1965 років, і в з'їзді інженерів з нагоди СКВУ, Філядельфійський Відділ брав живу участь.

Другим і третім з черги головою був інж. Л. Яцкевич, який очолював Відділ ще раз у 1965/66 рр. Четвертим головою був інж. В. Шиприкевич. По ньому стали інженери: П. Дубрівний, І. Харамбура, З. Дибуляк, В. Качор, В. Кострубяк. Він був теж головою в 1967/68 рр. Далі йдуть інженери М. Каплистий і Е. Филипович, який очолював Відділ теж у 1964/65 рр. Опісля були інженери: д-р А. Шутка, Я. Цюк, д-р Л. Кушнір, проф. В. Винницький, М. Борецький. Передостаннім головою був інж. І. Даниленко.

В склад теперішньої Управи Відділу входять інженери: В. Кузик — голова, М. Лисобей — заступник голови, В. Яримович — 1-ий секретар, І. Чижович — 2-ий секретар, Ю. Головчак — організаційний реф., М. Комановський — скарбник, В. Качор — фінан. реф., Б. Кульчицький — імпр. реф., І. Пак — господар. Контрольна комісія: інженери І. Даниленко — голова, Р. Булик, і М. Караман — члени. Товариський суд: інженери І. Харамбура, О. Вонторцький і Л. Стадниченко.

Протягом існування Відділу відійшли у вічність такі його члени: Б. Галущинський, Ю. Юрченко, А. Озарків, проф. Ю. Ковалівський, З. Дибуляк, Б. Кивелюк, Н. Горасцький, М. Заборський, І. Черник, О. Стойкевич, Бабин, та К. Кізюк.

На діяльність Відділу склались ділянки: організаційна, професійна, наукова, видавничо-стипендійна, допомогова, товариська і громадська.

Про організаційну вже згадано. Щодо професійної праці Відділу, то найбільш її було в початках його існування. Депресія змушувала зосередитись в одному напрямі: дістатись на фахову працю. В тому стремлінні всі члени Відділу дружньо об'єднались і помагали собі взаємно. Це зцементувало членство в одну приятельську громаду і в короткому часі дало гарні вислідм. До року майже всі члени Відділу працювали за фахом. Сюди належить зачислити працю фахових секцій, яка короткий час велася у Відділі, здобуття членами становищ та успіхів у праці, набуття звання професійних інженерів тощо.

Наукова діяльність членства проявлялась в:

— Опрацюванні й виголошуванні наукових рефератів на з'їздах і зустрічах інженерів, на щорічних наукових конференціях у Філядельфії і Ню Йорку та майже на кожних ширших сходинах Відділу, яких річно бувало від 5 до 10.

— Вміщування наукових статтей в американських наукових журналах і в журналі „Вісті Українських Інженерів", що його видає централя ТУІА.

(Далі буде)

СОЮЗОВЦІ! ЮВІЛЕЙНА КАМПАНІЯ ПРИНЕСЛА ДОСІ 4.522 ЧЛЕНІВ. ЩЕ ТІЛЬКИ 478 ЧЛЕНІВ БРАКУЄ ДО ПОВНИХ 5,000. ПРИСВЯТІТЬ УВЕСЬ СВІЙ ЧАС ДЛЯ ДОПОВНЕННЯ ЦЬОГО ЧИСЛА, ЩОБ З ПОВНИМ УСПІХОМ ЗАКІНЧИТИ ВЕЛИКИЙ ЮВІЛЕЙ БАТЬКА СОЮЗУ!

194-ий Відділ УНС відзначив своє 50-річчя

(Закінчення зі стор. 1-ої)

литви, яку провів о. Христофор Войтина з парохії св. Юра, М. Салдан представив д-ра Володимира Нестерчука, касира Т-ва та запросив його на господаря (тостмайстра) свята. По його короткій промові слідувала промова-привіт Ювілятові головного предсідника Иосипа Лисогора, який підмітив заслуги Т-ва в поширенні союзової організації в Ню Йорку та вказав на потребу дальшого росту й поширення союзової служби для своєї грмади. Ювілейну промову виголосив колишній 20-річний голова Т-ва, д-р Ярослав Падох. Вказуючи на ряд громадських ювілеїв, що проходять у цьому році, він підмітив надрядний національний ювілей, 50-річчя української державної соборности, відновленої вперше після княжівського періоду України, 22 січня 1919 р. та надрядний ювілей Американської України — 75-річчя УНСоюзу, який заклав перші основи крайової організованости тутешніх українців. В тіні цих двох ювілеїв, говорив промовець, проходить 50-річний ювілей Т-ва „Свобода". І як ювілей Т-ва „Свобода", що постало в році української соборности, 8 лютого 1919 р., становить помітну частину історії української громади в Ню Йорку. Доповідач представив загально історію ювілята, відсилаючи зацікавлених до його друкованої історії в книжці п. н. „На піонерському шляху", що появилася в 40-річчя Товариства.

Після промови секретар Товариства Євстахій Манацький прочитав протокол перших основуючих зборів Т-ва, що відбулися 8 лютого 1919 р., а член управ Т-ва Михайло Юзенів прочитав вступ до друкованої історії ювілята, пера покійного головного предсідника УНС Дмитра Галичина, який в ньому вітав Т-во з його 40-річним ювілеєм і відзначував його заслуги для УНС і своєї громади. Після вечері д-р Нестерчук представив почесних гостей, які становили значну частину приявних, вітаючи мец. Романа Гуглевича, голову місцевої громади, дир. Івана Винника, голову ООЧСУ, п-і Катерину Пелешок, діячку СУА, Т. Шевчука від „Самопомочі", П. Гарайду від Організації Оборони Лемківщини, Л. Борицького від „Провидіння", секретарів Відділів УНСоюзу д-ра Василя Палідвора та голову Відділу Павла Марка, д-ра Василя Вишиваного, який прибув на свято з містоголовою М. Хоміцьким та касиром Іваном Пригодою, Миколу Хоманчука, Василя Цюпу, Івана Різника, Івана Ткачука, голову 293 Відділу та ін. Після цього склали привіти мец. Р. Гуглевич, який також подякував ювілятові за прикладну, постійну співпрацю з централею місцевих українських установ; д-р В. Вишиваний від Т-ва „Дністер", 361 Відділу та д-р В. Палідвор від 204 Відділу УНСоюзу. Ювілейну частину свята закінчено врученням пам'яткової грамоти подяки основникові Теодорові Пітулі та схваленням телеграми до першого голови Т-ва і одного з двох живучих його основників, Василя Романюка, який через недугу не міг прибути на свято.

В концертовій частині свята співав Дівочий Хор Осередку СУМА в Ню Йорку, зложений здебільшого з кількох десятків учениць місцевої школи св. Юра, який під орудою інж. Романа Степаняка і при музичнім супроводі Тараса Левицького виконав ряд пісень, дві з них авторства диригента. Солісткою була Галя Наливайко. Хором опікується З. Василик. Окрасою свята був виступ письменника Івана Керницького-Ікера, який попередив його привіт ювілятові від сусідського Відділу УНС „Культура", якого Ікер є невід'ємним головою й конвенційним делегатом. В кінцевому слові голова Т-ва Михайло Салдан дякував учасникам свята та виконавцям програми за звеличання ювілею його установи й запевнював, що воно і в наступному 50-річчю виконуватиме прикладно союзові і громадські обов'язки. Національним гимном „Ще не вмерла Україна", що його відспівали всі приявні, закінчилося це ювілейне свято.

ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА ВДОВОЛЕНА вислідами минулотижневої конференції у Москві СССР і його европейських сателітів. Речник західньо - німецького уряду Конрад Алерс заявив, що проголошений комуністичними державами спільний комунікат був „найкращим, як можна було очікувати в теперішньому часі".

МЕМОРАНДУМ ЕКЗЕКУТИВИ УККА В СПРАВІ ПАТРІЯРХАТУ УКЦ

(Закінчення зі стор. 1-ої.)

йони українських католиків в Україні далі залишаються віруючими і льояльними супроти своїх духових лідерів. Але їх навіть ще тепер немилосердно переслідується, як свідчить про це арештування в січні 1969 року Архиєпископа Василя Величківського.

Тому ми звертаємося, Ваша Еміненціє, до Вас з просьбою передати наше прохання Святішому Отцеві, щоб він виступив в обороні переслідуваної Української Католицької Церкви офіційною інтервенцією у користь українських католиків, як це робили його світлі попередники на престолі Святого Петра.

Просьба в справі Українського Католицького Патріярхату

На нашу скромну думку, щоб допомогти Українській Католицькій Церкві пережити й стати активною і динамічною частиною Вселенної Католицької Церкви, необхідно створити Український Католицький Патріярхат.

Екуменічний Собор виразно уповноважив Святішого Отця встановити патріярхальну систему для Східніх Церков, „де виявиться для цього потреба". Він закликав всіх католиків східніх визнань зберегти свої традиційні закони й організацію:

„Всі члени східніх обрядів повинні знати й бути переконаними, що вони можуть і повинні завжди зберігати свої законні Богослужбові обряди й прийнятий спосіб життя, і що не слід зміняти їх . . . Якщо внаслідку обставин у даному часі, або персональних причин, вони неслушно відхилились від цього, то треба дати їм можливість повернути на шлях їхніх предків . . . („Орієнталіюм Екклезіярум", декрет Другого Ватиканського Собору про Східні Церкви").

Існує 14 Українських Католицьких Єпископств у вільному світі і вони могли б діяти та розвиватися з більшим успіхом, коли б були з'єднані під одним Українським Католицьким Патріярхатом, як це передбачено в декреті про „Східні Церкви" й „Екуменізм".

Такий Український Патріярхат причинився б значно до єрархічної, юридичної і літургічної єдности Української Католицької Церкви; він втримував би живими українські церковні традиції та свідомість української релігійної і етнічної спадщини між українцями і їх нащадками, народженими поза Україною.

Далі, Українська Католицька Церква, яка нараховує понад 6 мільйонів вірних в Україні і в діяспорі, є найсильнішою з усіх Східніх Католицьких Церков, однаково щодо числа, як і організації. Папська Енцикліка, проголошена з нагоди 350-річчя Берестейської Унії, назвала Українську Католицьку Церкву „найбільшим осягом у царині церковної єдности впродовж сторіч". Проте, все ще не здійснено постанов декретів про Східні Католицькі Церкви (особливо частину II, яка говорить про встановлення патріярхальної системи в Східніх Церквах), дармащо 21 січня 1965 року ті постанови стали основним законом для Католицької Церкви.

Такий Український Католицький Патріярхат допоміг би у збереженні органічної єдности багатьох Українських Католицьких Єпископств, розпорошених у світі, і промостив би шлях для тіснішого духового злиття і єдности з Українською Православною Церквою у дусі екуменізму.

Українська Католицька Церква є найбільшою жертвою атеїстичного комунізму. Його Блаженство Кардинал Йосиф Сліпий, Верховний Архиєпископ Української Католицької Церкви, є живим символом мартирології Католицької Церкви в Україні, і маємо надію, що Святіший Отець призначить його першим Патріярхом Української Католицької Церкви.

У висновку, Ваша Еміненціє, ми цілком і беззастережно підтримуємо недавні постанови Синоду Українських Католицьких Єпископів, який відбувся в Римі від 27 вересня до 4-го жовтня 1969 р. та який звернувся до Святішого Отця з просьбою створити Український Католицький Патріярхат для добра однаково Української Католицької Церкви, як і Вселенської Католицької Церкви.

Передаємо Вам, Ваша Еміненціє, цю нашу петицію у глибокому переконанні, що створення Українського Католицького Патріярхату принесло б єдність і силу українським католикам у всьому світі і було б променем надії для наших братів в Україні, які споглядають на Апостольську Столицю, шукаючи в неї проводу, підтримки і батьківської любови.

Залишаємось із висловами нашої синівської любови й пошани та просимо Вашу Еміненцію уділяти нам свого благословення для наших членів.

Екзекутива Українського Конгресового Комітету Америки

Американський голос про малярку Ніну Раковську

20-го й 21-го вересня ц. р. стараннями Окружного Союзу Українок Америки у школі ім. свщм. Йосафата, в Пармі-Огайо, відбулася друга на терені Великого Клівленду виставка праць місцевої малярки, Неонілі (Ніни) з Попелів Раковської.

Після цієї успішної виставки наша мисткиня дістала почесне запрошення влаштувати свою виставку в кулуарах Парма Сіньйор Гайскул, у час концерту славнозвісної „Клівленд Оркестра" у згаданій школі.

Концерт і виставка образів Ніни Раковської відбулися 26-го жовтня, у приявності двох тисяч учасників.

У книжці - програмі, що її видала „Ди Савт-вест Комюніті Мюзік Асосіейшин", про нашу малярку знаходимо такий голос:

„ . . . . Любов природи постачає Ніні Раковській невичерпні теми для малювання. Її пов'язаність із оточенням, та обсервація й відображення цього оточення знаходить свій вислів в емоціональних, але могутніх своєю простотою студіях природи.

Раковська не дає себе обмежити модними мистецькими напрямками — вона сприймає природу як єдине джерело надхнення. Малюнки Раковської, на зразок імпресіоністів, є високо - індивідуалістичною експресією, спертою на природу. Цю малярку цікавлять не деталі, тільки унікальний характер малювання та його єдиний ефект, де форма, колір і гра світла створюють ілюзію простору, стаючи домінантною рисою - признакою.

Ніна Раковська свою любов до природи привезла зі своєї рідної України, а свої мистецькі таланти розвинула в Академії мистецтв, у Кракові в Польщі. Влаштовувала свої виставки в окрузі Клівленду, брала теж участь у нюйоркських виставках.

Мистецькі зацікавлення не вийшли в ущерб родинному житті (малярки) й не перешкодили виховати трьох синів. Пані Раковська від багатьох років проживає у Бруклині (Клівленді)".

О. Н.

КОМУНІСТИ У В'ЄТНАМІ ПРОГОЛОСИЛИ, що вони не атакуватимуть філіппінських вояків, якщо філіппінці самі не братимуть участи у воєнних операціях американців, південних в'єтнамців та інших союзників. Філіппінський президент Фердинанд Маркос заповів відкликання з Південного В'єтнаму філіппінського відділу.

НАДІЯ РОМАНКІВ

(В перші роковини смерти)

До незабутніх осіб, які відійшли від нас, належала бл. п. Надія Романків. Незабутньою вона для кожного, хто мав нагоду її пізнати ближче. Гаряча любов і доброта її серця робили з неї не тільки зразкову дружину й маму, але суспільно-народню робітницю. Незабутня її усмішка, ніжна і чарівно-приваблива, з'єднувала їй приязнь кожного, хто з нею мав нагоду зустрінутись. І ось уже рік минає 10 грудня ц. р., коли відійшла несподівано від нас, залишаючи невимовний жаль і смуток в усіх, а вперше чергу дорогого мужа і любих дітей.

Бл. п. Надія Романків

Надія Романків прийшла на світ 28 вересня 1901 р. в родині Григорія та Анни Іванців у селі Губинка в Сокальщині, де й закінчила народню школу. До дівочого ліцею ходила в Перемишлі, а учительський семінар закінчила у Львові. Внедовзі вийшла заміж за д-ра Івана Романкова, адвоката в Угнові і Жовкві, де прожила до вибуху ІІ світової війни. Тоді переїхала з чоловіком і двома дітьми до рідного села Губинка, де прожила до 1941 р. Коли ж чоловік відкрив того ж року знову свою канцелярію як нотар у Жовкві переїхала туди з дітьми, щоб в 1944 році, під тиском восиних подій, почати свою мандрівку на Захід: до Австрії, пізніше до південної Німеччини, й остаточно в 1948 році опинилась родина Романкових в Едмонтоні, де проживає й досі.

Негайно по своєму одруженні Надія Романків розвинула енергійну діяльність на культурно-освітньому та організаційному полі. Як дружина адвоката виїздила густо часто на села з доповідями від „Союзу Українок", допомагаючи вєсь час активно свойому чоловікові як національно-суспільному діячеві, який тримав руку на живчику культурно-освітніх організацій: „Просвіти", Рідної Школи та „Сільського Господаря" і українських кооперативних установ. Гостинний дім п-ства Романкових був отвором для представників згаданих організацій та установ, як і пізніше в родинному селі Губинці під час воєнних подій ІІ світової війни і пер-

шої окупації західньо-українських земель большевиками для всіх тих, які потребували захисту. І серед невідрадних умовин на скитальщині гостинний дім панства Романкових був отвором для тих, що потребували захисту і родинного тепла, зокрема сироти. Опинившись в Едмонтоні 21 років тому дружина д-ра Івана Надія станула до праці в дитячому садочку при катедральному храмі св. Иосафата, де працювала з посвятою три роки, з'єднавши собі серця дітей та їхніх батьків. Також Пласт-Прият, Пласт, Добра Воля, Апостольство Молитви та інші суспільні чи церковно-релігійні організації були тереном її активної діяльности. Поверх останніх 17 років допомагала свойому чоловікові розбудувати та обслужити книгарню „Арка" в Едмонтоні. В такій згідливій, примірній родинній атмосфері виростали їхні діти: Любомир і Дануся. Обоє мали змогу переконатись, що мати не цуралася і важкої фізичної праці, щоб дати змогу своїм дітям здобути середню і високу освіту. І дійсно син Любомир завершив свої студії, здобуваючи ступінь доктора у відомому в ЗСА Масачузетському Технічному Інституті в Бостоні, і тепер є високоваліфікованим науковцем дослідником в ЗСА в ділянці розбудови компютерів. Щораз то нові патенти і наукові праці з згаданої ділянки запевнили йому передове місце одного з найкращих знавців розбудови компютерів. Відомий теж українському громадянству

Ню Йорку, де працює невтомно в Пласті і співає в репрезентативному хорі „Думка". Донька Дануся, по смерті любої матусі, вернулась до Едмонтону, щоб не тільки заступити місце дбайливої піклувальниці горем прибитого, немічного батька д-ра Івана, але і вести книгарню „Арка". Зразком бо залишається незабутня мама Надія, яка вщепила своїм дітям любов і посвяту та тверду віру в Христа, приступаючи дуже часто до Св. Тайн і приймаючи Євхаристийного Христа. Тож ненадійна смерть бл. п. Надії Романків викликала глибокий жаль в серцях найближчих: мужа д-ра Івана і дітей: Данусі та Любомира, брата лікаря, д-ра Василя Іванця з дружиною Парасею, та вкрила жалобою всю українську громаду в Едмонтоні. На панахиду в катедральному храмі св. Иосафата прийшло поверх 350 осіб. Так само наступного дня, 14 грудня, катедральний храм св. Иосафата був виповнений вщерть вірними, не зважаючи на тріскучий мороз. По заупокійній Службі Божій, що її відслужив о. парох Ю. Ковальський в сослуженні оо. П. Іванця та В. Чопея і прощальній промові о. пароха про праведне і зразкове життя Покійної, тлінні останки її спочили на цвинтарі св. Михаїла в Едмонтоні. Хай земля Канади буде Їй легкою, а зразкове життя дружини, матері і громадянки буде прикладом до наслідування. Вічна Їй пам'ять.

М. Х.

Сходини „Обнови" УСК в Ню Йорку

5-го жовтня відбулися перші повакаційні сходини студентського товариства „Обнова". Цьогорічним духовним керівником „Обнови" є отець Шевчук. На сходинах відбулися перевибори з таким вислідом: Володимир Касіян — голова, БогданЧабан — заст. голови, Марійка Пришляк — рек. секретарка, Юрій Шевчук — кореспонд. секретар, ВолодимирЛойко — касир та Лариса Лозинська — преса й інформації.

На сходинах постановлено відбути в Глен Кові „Студійні дні". Перші „студійні дні" перепровадив о. д-р В. Ковалик минулого року з повним успіхом. Рішено перепровадити їх в половині квітня 1970. Теми будуть вирішені на дальших сходинах, до них підшукається відповідних прелеґентів. Точніші інформації про „студійні дні" будуть подані в пресі.

9 листопада ц. р. відбулися другі з черги сходини. Реферат про початки „Обнови" виголосив о. Шевчук. По рефераті відбулася ширша дискусія.

Л. Лоз.

Відгомін римських торжеств

Фінікс Арізона. 26 жовтня відбувся в залі укр. кат. церкви бенкет присвячений доповіді про поїздку делегатів з поодиноких Відділів Т-ва за Патріярхальний Устрій укр. кат. церкви і на посвячення Катедри св. Софії в Римі. Бенкет спонзорував місцевий Відділ Т-ва за Патріярхальний Устрій. Голова п О. Комарницький отворив бенкет і попросив до слова місцевого пароха о. М. Горошка, котрий брав участь як делегат на з'їзді в Філядельфії і на посвяченню Катедри св. Софії в Римі. Доповідач дав вичерпну доповідь з обох подій.

Заряджено збірку на докінчення Катедри, котра дала 263.34 дол. Цю суму переслано Блаженнішому до Риму. Щоб задокументувати доповідь висвітлено фільми з посвячення котрі доповідач сам особисто зробив на посвяченні.

О. Комаринський, голова
В. Литвинишин, секретар

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 14-го ГРУДНЯ 1969 р.

ТОЛІДО, Огайо. Річні збори Б-ва св. о. Николая — 167 Відд. о год. 1:30 по пол. в залі св. Михаїла при 2824 Леґрендж вул. На порядку: вибір нової управи на 1970 рік. Проситься чл. прибути. І. Вельган, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Річні збори Т-ва Запор. Січ — 367 Відд. о год. 1:30 по пол. в Укр. Амер. Клюбі. На порядку: вибір нової управи на 1970 р. Проситься чл. прибути. — П. Дзюба, голов., Т. Песко, кас., В. Попович, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Збори С-ва Преся. Богородиці — 36-ий Відділ о год. 2-ій по пол. в залі Укр. Амер. Клюбу, 292 Гудсон Аве. На порядку дня: вибір нової управи, на 1970 рік. Проситься чл. прибути. — Марія Філяс, предс., Катерина Ярославська, касир, С. Гунька, секретар.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Річні збори Б-ва св. Володимира — 286 Відд. о год. 3-ій по пол. в УНДомі при Fleet St. На порядку: вибір нової управи на 1970 р. та прийняття нових членів. — П. Чоляк, секр.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори Т-ва І. Франка — 148-ий Відд. о год. 1-ій по пол. На порядку дня: вибір нової управи на 1970 рік. Проситься чл. прибути та вибівнити чл. вкладки. — Управа.

MONESSEN, Pa. Річні збори 338 Відд. о год. 1-ій по пол. в українській залі на 2-ій вул. 213 Скунмекер Аве. Проситься членів з Donora і West Newton прибути на збори. На порядку дня є важні справи і вибір нової управи Відділу на 1970 рік. — П. Янковський, предс., М. Куць, секр.

ЕМБРІДЖ, Па. Річні збори Б-ва св. о. Николая — 276 Відд. о год. 1:30 по пол. в своїй домівці. На порядку: вибір нової Управи на 1970 рік та інші важні справи. Проситься чл. прибути. — И. Вілик, фін. секр.

Посмертні згадки

ВАСИЛЬ ШВЕД, член 221-го Відд. УНС, Братства св. Степана в Чікаґо, Ілл., помер 17 серпня 1969 р. на 68 році життя. Покійний народився 18 лютого 1901 р. в Стрийщині. Зах. Україна, до ЗСА прибув в 1952 р. і цього ж року вступив до УНСоюзу. Залишив у смутку дружину Катерину, синів Петра і Павла та доньку Марію. Похорон відбувся 20 серпня 1969 р. на цвинтарі св. Миколая в Чікаґо, Ілл.
Вічна Йому Пам'ять!
Тарас Шпікула, секр.

Отець **МАРКІЯН БЛИК**, член 391 Відд. УНС, Братства св. Володимира у Верной, Бритійська Колюмбія, помер 22 серпня 1969 р. на 49 році життя. Покійний народився 6 січня 1921 р. в с. Свистільники, пов. Рогатин, Зах. Україна, до Канади прибув в 1957 р., а в серпні 1960 р. вступив до УНСоюзу. Залишив у смутку сестричку. Похорон відбувся 27 серпня 1969 р. на цвинтарі св. Михаїла в Едмонтоні, Альберта.
Вічна Йому Пам'ять!
К. Прихідко, секр.

ІВАН МИКИТЮК, член 53 Відд. УНС, Т-ва св. о. Николая в Піттсбурґі, Па., помер 18 жовтня 1969 р. на 51 році життя. Покійний народився 10 лютого 1918 р. в Піттсбурґі, а в 1936 р. став членом УНСоюзу. Залишив у смутку дружину Анну, сина Івана, та батьків Онуфрія та Розу. Похорон відбувся 22 жовтня 1969 р. на цвинтарі св. Ім. Хрестителя в Піттсбурґу, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
Чарлз Сачко, секр.

ТАРЗАН, Ч. 6288. Тріюмфальний поворот з ловів

Добрий знак, Тарзане! Наш „пир приязни" пов'яже нас мускулами лева!

І ми, старий приятелю Гана, поділимося теж серцем лева! Маю плян, для переведення якого мусимо мати сильні, дуже сильні серця!